

הילדים כקלף מיקוח ד"ר עליזה לביא אוניברסיטת בר אילן

על פניו, ביטול 'חזקת הגיל הרך' הוא צעד מתבקש. הרי לא סביר שגורלם של ילדים ייחרץ ב'טייס אוטומי' של חזקות, מבלי לבחון בכל מקרה לגופו את טובת הילד. אם להקצין, אזי במצב הנוכחי צריך האב להוכיח שהאם אינה מתפקדת או מכורה לסמים, כדי לשלול את חזקתה ולהעביר אליו את ילדו. לאחר שהמלצות הוועדה ייכנסו לתוקף, יהיה לו מלכתחילה סיכוי שווה לזה של האם.

ודאי שגם המסלול הזה אינו נקי מבעיות. ביטול החזקה עלול להפוך את הילדים הרכים ביותר לכלי משחק בין ההורים, עוד יותר מאשר היום. במקרים רבים, מריבות המשמורת הן רק הביטוי הקיצוני ביותר להרבה שנאה ומחלוקות אחרות. כעת, משיוכל האב לדרוש את המשמורת בדיוק כמו האם, יפתח הפתח להכנסתם של תינוקות ופעוטות לתוך המשוואה של הרכוש, הרגשות והמטענים שבין ההורים.

המצב החדש יאפשר לאב המנסה להתנכל לאם ילדיו, לעשות שימוש רב יותר בילדים כקלף מיקוח ולשלם פחות מזונות (אם בכלל). פעמים רבות אמהות יעדיפו להתפשר על גובה דמי המזונות ובלבד שחזקת הילדים תישאר אצלן. כך או כך, הנפגעים העיקריים יהיו הילדים והאמהות שיצטרפו למעגל העוני.

הבעיה המרכזית תהיה הצורה שבה ייקבע מי מההורים יזכה במשמורת. לומר שאין כיום מספיק עובדות סוציאליות שיוכלו למסור חוות דעת לבתי המשפט - זוהי לשון המעטה שבמעטה. זוהי הנקודה החשובה ביותר: בלא תוספת של כוח אדם מקצועי, מוטב להשאיר את המצב הקיים על כנו. רק אם נוכל להיות בטוחים שיימצא מי שיבחן את טובת הילד ושום דבר זולתה, וינטרל את האפשרות שיעשה בו שימוש למטרות זרות, יהיה מקום לעבור לשלב הביצוע.